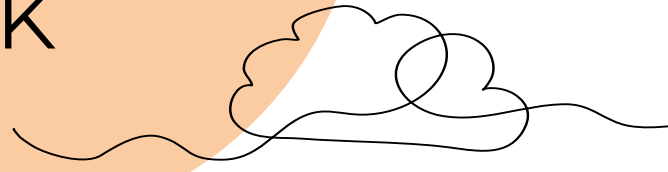

BADATELSKÝ DENÍK

VLASTNOSTI PLYNŮ

JMÉNO: _____

PLYNY POD TLAKEM

1a Cílem tohoto experimentu je pozorovat a zaznamenat změny tlaku, když se mění objem plynu v uzavřeném systému (injekční stříkačce).

Odhadni, jak se promění tlak plynu při stlačení pístu.

.....

Odhadni, jak se promění tlak plynu při uvolnění pístu.

.....

Poté postupuj podle návodu a svou doměňku ověř.

Před realizací pokusu si připoj senzor k sw SPARKvue, nastav zobrazení v čísle a grafu a spusť měření.

POSTUP

1) Nastav píst na stříkačce na 30 ml a připoj tlakový senzor k injekční stříkačce.

Zaznamenej, jaký je tlak ve stříkačce (nezapomeň na jednotku): _____

2) Pomalu táhni píst stříkačky až na 50 ml. Zvětšující se objem se projeví (doplň) _____ tlaku uvnitř stříkačky.

Zaznamenej hodnotu tlaku na senzoru: _____

3) Následně pomalu tlač píst zpět do stříkačky až na 10 ml. Objem se (doplň) _____ a tlak uvnitř stříkačky se _____.

Zaznamenej hodnotu tlaku uvnitř stříkačky: _____

Stručně shrň, co bylo možné během experimentu sledovat:

1b Vymysli nebo vyhledej (např. s pomocí chatGPT) a napiš alespoň 3 příklady, kdy stlačený plyn můžeš využít ve své (každodenní) praxi:

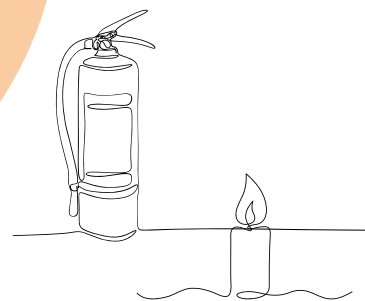

1c Vyhledejte, jaký je správný název těchto varovných značek:

BADATELSKÝ DENÍK

VLASTNOSTI PLYNŮ

ERUPCE PLYNŮ CO HASÍ OHEŇ

2a VYROB SI SVŮJ VLASTNÍ HASICÍ PŘÍSTROJ!

Cílem tohoto experimentu je demonstrovat chemickou reakci mezi sodou a octem, která produkuje plyn, a použít jej k hašení plamene.

Před realizací pokusu si připoj senzor k sw SPARKvue, nastav zobrazení v čísle a grafu a spusť měření.

POSTUP

1) K pokusu si do **kuželové baňky** připrav 50 ml octa. Poté **opatrně** vsyp 1 lžičku jedlé sody.

2) Nad hrdlo přilož senzor. Ale POZOR! Tento senzor se nesmí namočit.

Který plyn při této chemické reakci vzniká? (Prozkoumej senzor, který Ti poradí.)

Napiš: _____

3) Zapal knot svíčky, pak **opatrně a pomaličku** plyn „přelej“ na svíčku. Podařilo se?

Jak je možné, že plyn „neuletěl“? **Vysvětli (popiš jeho vlastnost):**

2b Pokus se do 3 oken (stripů) schematicky zakreslit celý experiment, včetně vysvětlivek.

--	--	--

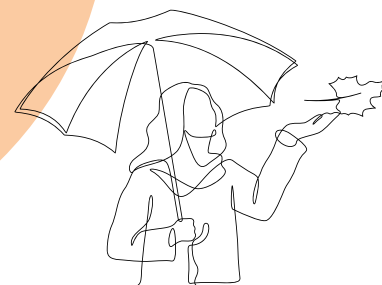
2c Jaké jsou typy hasicích přístrojů? Vypiš 4 nejčastější a zakroužkuj ten, který obsahuje oxid uhličitý. Podtrhni ten, který je k dispozici ve škole.

Kde nejbližší třídě se nachází hasicí přístroj?

BADATELSKÝ DENÍK

VLASTNOSTI PLYNŮ

JE TO TROCHU KYSELÝ

3a VYROB SI SVOU VLASTNÍ KYSELINU!

Cíl experimentu je demonstrovat, jak se mění pH vody, když do ní vydechujeme s pomocí brčka.

Před realizací pokusu vyndej čidlo z nádoby, opláchni jej v tekoucí vodě, pak připoj senzor k sw SPARKvue, nastav zobrazení v čísle a grafu a spusť měření.

POSTUP

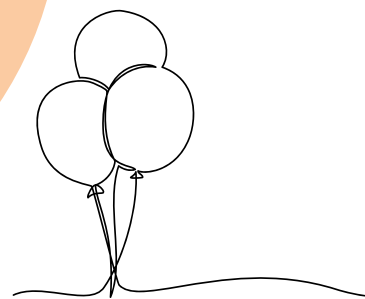
- 1) K pokusu si připrav sklenici, naplněnou do 1/4 vodou (odhadem)
- 2) Nejdříve změř pH vody a запиš: _____.
- 3) Co se stane s pH vody, pokud do ní budeme vydechovat („bublat brčkem?“).
Odhadni a zakroužkuj: pH vody se sníží (bude více kyselé) / zvýší (bude spíše zásadité).
- 4) Vlož do sklenice brčko, spusť měření a „bezpečně bublej“ po dobu 1 minuty.
- 5) **Zapiš, jak se pH vody proměnilo a vlastní slovy popiš, co se během pokusu stalo.**

3b Do grafu zakresli křivku změny pH. Nezapomeň na popisky os x a y!

- 3c Tento experiment demonstruje princip tzv. kyselých dešťů, které vznikají reakcemi oxidu siřičitého (SO₂) a oxidů dusíku (NO_x) v atmosféře s vodou, kyslíkem a dalšími chemickými látkami za vzniku kyseliny sírové a dusičné. [1] Zjisti, jak v minulosti kyselé deště působily na přírodu nebo lidské výtvoř. [2] Myslíš, že mohou být kyselé deště stále problém? Svůj názor zdůvodni.

BADATELSKÝ DENÍK

VLASTNOSTI PLYNŮ

CO SE TADY VYTAHUJE?

4a Cílem experimentu je demonstrovat, jak se změní objem plynu v balóнку v závislosti na změně teploty.

Odhadni, co se stane s balóńkem nasazeným na lahvi, když jej vložíme do vody o různé teplotě:

v horké vodě se scvrkne / nafoukne ... ve studené vodě se scvrkne / nafoukne.

Poté postupuj podle návodu a svou doměńku ověř.

Před realizací pokusu si připoj senzor k sw SPARKvue, nastav zobrazení v čísle a grafu a spusť měření.

POSTUP

1) Vezmi balóńek a opatrně jej nasad' na lahev.

2) Připrav si kádinku s horkou vodou a kádinku s ledovou vodou.

3) Změř a zaznamenej teplotu horké vody: _____, poté vlož lahev s balóńkem a pozoruj, co se stane. Ověřila se Tvá hypotéza? ANO / NE. Balóńek se (doplň): _____.

4) Změř a zaznamenej teplotu studené vody: _____, poté vlož lahev s balóńkem a pozoruj, co se stane. Ověřila se Tvá hypotéza? ANO / NE. Balóńek se (doplň): _____.

**Stručně shrň,
co bylo možné během
experimentu sledovat:**

4b Co je Meteorologický balón a k čemu se používá?
Načti QR kód a prostuduj článek na portále in-počasí.

Jakým plynem jsou tyto balóny plněny?

Které veličiny jsou s pomocí balónu měřeny?

Napiš jakoukoliv zajímavost, která Tě v tomto článku zaujala.

4c Zkus najít další příklady předmětů, které je potřeba naplnit plynem / vzduchem:

